

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA ȘI ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 1200/1903

Circular,

*către toa e oficiile protopresbiterale și parohiale
din districtul Consistorului greco-oriental român
din Arad.*

La 23 Martie (5 Aprilie) a. c. se împlinește anul, de când Preasfințitul nostru Arhiepiscop de pie memorie **Iosif Goldiș** s'a mutat la cele eterne.

Deși prin circularul nostru dela 23 Martie (5 Aprilie) 1902 Nr. 1944 am dispus între altele, că pentru odihna sufletului fericitului întru pomenire Arhiepiscop să se facă parastas solemn și la anul dela ziua morții, dar simțul de pietate față de memoria regretatului nostru Arhiepiscop diecesan ne impune datorința, să Vă revocăm tuturor în memorie acea dispozițiune, în scopul de a fi observată pretutindenea și în modul cuvenit.

Și fiind-că ziua de 23 Martie (5 Aprilie) cade tocmai pe *Dumineca a cincea din sfântul Post*, dispunem, ca **parastasul pentru odihna sufletului** răposatului nostru arhiepiscop de pie memorie **să se țină în toate parohiile în acea zi și pe cât se poate la orele 10^{1/2} înainte de amiază**, ca astfel din toate bisericile să se înalțe de odată rugăciuni la Tronul Părintelui Ceresc pentru odihna sufletului răposatului nostru Arhiepiscop.

Pentru-ca la acest parastas să poată lua parte credincioșii în număr cât mai mare, **ținerea lui are să fie anunțată de pe amvon cu 8 zile mai înainte**, adică din Dumineca a IV a sfântului Post.

Despre îndeplinirea acestei dispozițiuni, oficiile parohiale se îndatorează a face imediat raport oficiului protopopesesc concernent, ear' acestea

vor raporta Consistorului, observând, că înțelăsarea executării acestei dispozițiuni atrage după sine urmările neîmplinirii datorinței oficiale.

Arad, la 6/19 Martie 1903.

Consistorul eparchial gr.-or. rom. din Arad:

Ioan I. Papp,
Arhimandrit.

Convorbiri

Intre un cercător și un încredințat.
Asupra ortodoxiei bisericei orientale,

De

FILARET

Mitropolitul Moscvei.

Convorbirea I.

(Continuare).

Incredințatul: Voiești așadar' să dovedesc că oare-cari biserici sunt cu neadevărul și greșesc.

Cercătorul: Așa.

Incredințatul: Tu vrei dar' ca eu să fac o judecată asupra lor?

Cercătorul: Ei bine! crezi că ai să mă oprești prin aceasta espresiune?

Incredințatul: Nu; sunt oprit eu însumi prin cuvântul lui Dumnezeu: *Nu judecați ca să nu fiți judecați. Nu judecați mai înainte de timp până când va veni Domnul, care va da pe față lucrurile cele ascunse și va descoperi scopurile inimilor* (Mateiu 7, 1, I. Corint. 4 --6).

Cercătorul: Dar' oare aceste cuvinte dumnezești sunt zise în sfânta Evanghelie apropos de subiectul de care vorbim acum?

Incredințatul: Cele dintâi cuvinte sunt pronunțate în contra acelor cari iubesc în genere a condamna; ear' cele din urmă se adresează anume

acelora cari judecă pe învățătorii credinței, chiar și pe acei învățători cari pe fundamentul lui Iisus Cristos zidesc *lemn, fân și trestie* (I. Corint. 3, 12).

Cereătorul: Mi-se pare că a judeca despre nevrednicia învățătorilor credinței și a judeca despre eterodoxia bisericilor, sunt două lucruri diferite.

Incredințatul: Oare mai lesne este a condamna o biserică întreagă, decât pe un singur om?

Cereătorul: Cum pot dar să mă conving că o biserică pretuiește mai mult decât celelalte biserici disidente, dacă nu mi este permis a judeca despre eterodoxia lor?

Incredințatul: Cum vei cuteza a le judeca? Pune-te pe sineți în prezența lui Dumnezeu și a conștiinței tale, și întreabă-te dacă te simți investit cu puterea de a lega și a deslega bisericile.

Cereătorul: Recunosc temeritatea mea; mă tem însă și de aceea ca să nu per afară din biserică ortodoxă.

Incredințatul: Dar' dacă ai fi convins că te afli deja în biserică ortodoxă, n'ai consimți, ca simplu laic, a nu judeca nici de cum pe celelalte biserici, care diferă de dînsa, și a le lăsa la judecata lui Dumnezeu?

Cereătorul: În acest cas n'aș avea trebniță a le judeca; însă crede-mă că nu doresc decât să fiu convins despre ortodoxia bisericii de care mă țin; această dorință n'ar putea nimene nici a o opri, nici a o limita; în acest cas, nu sunt obligat a examina cel puțin biserică în care mă aflu? Și dacă ar avea oare-care defecte, nu sunt silit a le judeca?

Incredințatul: Să vedem dacă nu se află nici un mijloc de a evita această periculoasă necesitate. Să opunem la o dorință probabilă, o datorie pozitivă.

Și mai întâi, trebuie să te judeci pe sine-însuși! căci zice sfântul apostol Pavel: „*Dacă ne-am judeca pe noi înșine, nu ne-am osîndi. Examinați-vă pe voi, înși-vă, zice în altă parte, să vedeți dacă sunteți în credință; cereți-vă pe voi; nu cunoașteți înși-vă că Iisus Cristos este în inima voastră? Decât numai de sunteți doară re-probați* (1. Corint. 11, 31, 2 Cor. 13, 5); adecă dacă nu sunteți de loc ceea ce ar trebui să fiți.

Cearcă-te dar și cunoaște de te afli în credință, sau, ceea ce este tot același lucru, dacă Iisus Cristos este întru tine. Și dacă nu-l simți întru tine, cercetează încă dacă nu sunt în tine oare-care dispozițiuni care se împotrivesc acțiunii credinței și a unirii cu Iisus Cristos? Un creștin umilit află totdeauna într'însul astfel de defecte, și de aceea nu se ocupă de cât a se judeca pe sine.

Apoi dacă te temi, că biserică în care te afli și care lucrează asupra ta, prin învățatura și prin puterea ei spirituală, să nu împedecă perfecționarea ta în credință, în loc de a-i fi în a-

jutor, poți să examinezi această biserică înainte de a te atașa la ea definitiv prin credință. Se poate aplica aci instrucțiunea sfântului Ioan: *Nu credeți la tot spiritul, ci cereți spiritele, spre a ști dacă sunt dela Dumnezeu. Despre aceasta să cunoașteți spiritul lui Dumnezeu: Tot spiritul ce mărturisește pe Iisus Cristos venit în trup este dela Dumnezeu; și tot spiritul care nu mărturisește pe Iisus Cristos venit în trup, nu este dela Dumnezeu* (I. Ioan 4, 1—3).

Cereătorul: După acest semn, biserică orientală și biserică occidentului sunt de o potrivă de la Dumnezeu.

Incredințatul: Da, pentru-că și una și alta mărturisesc pe Iisus Cristos venit în trup; ele au, sub acest raport, același spirit comun *care este dela Dumnezeu*.

Cereătorul: Cu toate acestea ele sunt două biserici deosebite între dînsese.

Incredințatul: Da; fiecare din ele are și un spirit, care-i este particular; fiecare se află prin aceasta într'un raport particular cu spiritul lui Dumnezeu.

Cereătorul: Sunt dator așa-dar' a examina acest raport, spre a ști care din aceste două biserici este însuflețită de spiritul ce corespunde cu mai multă esactitate spiritului lui Dumnezeu.

Incredințatul: Bagă bine de seamă, unde voiești să ajungi cu examinarea ta.

Cereătorul: Unde crezi Domnia ta?

Incredințatul: Acolo unde spiritul celor două biserici mari se hotăresc cu spiritul lui Dumnezeu. Poți să stai aici, și să te dedai unei contemplațiuni întru asemenea înălțime? Spune drept nu te temi de ameteala spiritului?

Cereătorul: Dumnezeu meu! Ce trebuie să fac dar', ca să mă conving, despre ortodoxia bisericii la care țin? Dar' n'ai zis singur, că pot să examinez această biserică?

Incredințatul: Ți-am spus și în ce trebuie să conștea acest examen, adecă: dacă spiritul acestei biserici creștine este dela Dumnezeu. Asemenea ți-am mai arătat semnul după care poate să-l cunoască cineva.

Cereătorul: Însă acest semn, comun la mai multe biserici, nu mă poate de loc asigura despre ortodoxia bisericii în care mă găsesc, sau a căreia confesiune o țin.

Spre acest finit îmi trebuie un semn particular care să-mi arate că și spiritul particular al acestei biserici este dela Dumnezeu, că decurge din adevăratul spirit al lui Iisus Cristos, că este conform cu spiritul lui Iisus Cristos, că mă conduce la unirea cu spiritul lui Iisus Cristos pe o cale directă și sigură.

Incredințatul: Văd că începi a fi mai moderat și mai drept în pretențiuni. Care este calea di-

rectă, și sigură pentru unirea cu spiritul lui Iisus Cristos?

Cercătorul: Cu alte cuvinte, doctrina curată este aceea, care duce la unirea cu spiritul lui Iisus Cristos.

Incredințatul: Prin urmare, esamenul ce dorești să faci se restringe în această chestiune: învață oare biserica de care te ții o doctrină curată, care conduce la unirea cu spiritul lui Iisus Cristos?

Cercătorul: Sunt de acord.

Incredințatul: Dar' care este învățătura cea curată?

Cercătorul: Învățătura curată este aceea care conține numai adevărul fără amestecătură de greșeli.

Incredințatul: Se poate găsi greșeală într'o doctrină ce nu obligă pe nimeni a crede nimica din cele ce oprește Dumnezeu să se creadă, și nu scade nimica din cele ce ordonă Dumnezeu să se creadă?

Cercătorul: Se înțelege ca nu.

Incredințatul: Prin urmare, această chestiune: dacă biserica învață o învățătură curată, s'ar putea înlocui prin următoarea: dacă în adevăr biserica nu obligă, prin doctrina sa, de a crede în ceea-ce oprește Dumnezeu a se crede, și dacă ea nu esclude nimica din cele ce ordonă Dumnezeu să se creadă.

Cercătorul: Ceea-ce ai zis îmi esplică, pentru ce în discuțiune te-ai mărginit la chestiuni simple, care, la prima vedere, nu promiteau nici o apărare sigură bisericii orientale.

Incredințatul: Să ne oprim aci, și să recapitulăm adevărurile, pe care sau singur le-ai enunțat, sau le-ai recunoscut ca astfel. Ai zis că ești unit cu biserica orientală și că ești gata a-mi mărturisi o supunere curată, dacă puterea sa asupra-ți place lui Dumnezeu.

Ai recunoscut căci când ne simțim datori a ne supune vre-unei puteri pe pământ, numai întru atâta datorim supunerea, întru cât-dînsa nu pretinde dela noi ceea-ce oprește Dumnezeu și nu interzice ceea-ce poruncește Dumnezeu. Domnia ta n'ai contestat că biserica orientală, în doctrina sa morală, nu impune nimic contrar lui Dumnezeu, nici nu oprește nimic care i-ar fi plăcut. De asemenea cred că am dovedit foarte lămurit prin simbolul care represintă spiritul bisericii orientale, că această biserică învață adevărul cel mai curat, sau altmintrelea zicînd, că ea nu poruncește a se crede ceea-ce oprește Dumnezeu a crede, nici oprește a se crede ceea-ce ordonă Dumnezeu a crede. Judecă singur ce concluziune trebuie a se trage din aceste principii.

Cercătorul: Neesperiența mea, în asemenea discuțiuni, nu-mi permite să fiu sigur că am strebătit cum trebuie, toate aceste raționamente; nu mai puțin nu-mi permite să văd, dacă forța lor se află într'insele, sau în neputința mea.

Incredințatul: Voiu transcrie dialogul ce am avut și vei putea cu înlesnire medita în liniște asupra celor ce am zis, după ce vei chema în ajutor spiritul adevărului.

(Va urma Convorbirea a 2-a).

„La râul Vavilonului.“

(Chestiuni rituale.)

În organul diecesan „Biserica și Școala« Nr. 9. dl I. Simu sub titlul »Chestiuni rituale« sulevează lucruri de interes pentru preotimea și învățătoria noastră. Cere adecă lumină în ceea-ce privește cântarea bisericească »La râul Vavilonului,« care se cântă în cele trei Dumineci pregătitoare ale postului a »fiului rătăcit, lăsatului de carne și a lăsatului de brînză«, că pentru ce a rînduit biserica a se cânta psalmul de sus numai în aceste Dumineci, care e scopul cântării acestui psalm, care e folosul moral-religios pentru creștinii noștri și în fine care e istoricul acestui psalm?

Din parte-mi salut cu bucurie interesul cel-nutrește dl Simu față de astfel de chestiuni privitoare la cultul și ritul bisericii noastre, de cari multe și foarte multe sunt încă nêlămurite și nedeslegate, cari după mine ar trebui să ocupe locul prim de a fi discutate la întrunirile noastre preoțești; căci conferințe, cu durere o zic, încă n'avem.

Și dacă frații preoți încă n'au început a desbate astfel de chestiuni de ritual și tipic la întrunirile noastre cele puține, apoi putem spera în viitor, mai ales avînd noi episcop ales pe un bărbat, care pune adevărată seamă pe cele bisericești. Dar' și până atunci coloanele prețuitului nostru organ diecesan cred, că ne stau la dispoziție »per eminentiam« zis pentru tractarea și lămurirea astorfel de chestii.

Eu, care de presinte propun cele rituale la institutul nostru diecesan, me simțesc în prima linie chemat să dau lămuriri la întrebările dlui I. Simu.

Pentru-ca însă să fiu pedeplin înțeles, premit câteva cuvinte ca de introducere.

Cântarea cestionată e un psalm din *psaltirea* imperatului și prorocului David. Numele *Psaltire* este grecesc și dintru început însemna un instrument musical de coarde. Mai târziu după acest nume s'a numit așa cartea, în care se cuprind psalmii, cari se cântau lu cultul dzeesc în legea veche. În psaltirea evreească se află 150 psalmi, ear în traducerea alesandrină (grecească) septuaginta ocur 151 psalmi și tot atâția în traducerile noastre românești cari s'au făcut după cea grecească. Psalmul 151 este ne-

canonic, adică nu se ține de Sf. Scriptură. Acesta s'a adăus la Psaltire mai târziu, după ce cărțile canonice ale T. V. au fost adunate într'o colecțiune, numită și *canon*. Diferința escată între textul evreesc și septuaginta, de *un psalm*, provine de acolo, că psalmii evrești 9 și 10 traducătorii cei 70 i-au contras în psalm 9 de unde apoi vine, că psalmul „La rîul Vavilonului“ în colecțiunea evrească poartă Nrul 137, ear în psaltirea grecească și în traducerile române Nrul 136.

În vechime s'a crezut, că Psaltirea este exclusiv productul prorocului David, dar' nu e așa, pentru că s'a constatat, că afară de David au mai scris și alții psalmi. Așa se vede din titlurile multor psalm că: Moisi, Solomon. Asaf de pe timpul lui David, precum și alții din leviți mai târziu purtând aceste nume au scris psalmi, ear mai târziu întimpinăm ca compunători de psalmi și pe fiii lui *Corach*, *Eman* și *Ftan* sau *Iedutun*.

Psalmii scriși de David sunt 74. Considerând atât numărul cât mai ales cuprinsul lor poetic și profunditatea simțului evlavios a lui David, ce se reoglindește dintr'înșii apoi cu drept se numește colecțiunea psalmilor „*Psaltirea lui David*.”

În textul evreesc al Psaltirii, 34 psalmi n'au nici o inscripție, între cari se cuprinde și psalmul chestionat, deci: autorul seu e necunoscut. Șaguna, în traducerea Bibliei, are pus în capul acestui psalm: »*Psalmul lui David, prin Ieremia Nrul 136.*“

La nici un cas autorul acestui psalm nu poate fi David, pentru-că ducerea Evreilor în robia Babilonului s'a întemplat pe timpul împărăției lui Nabuchodonozor, care trimitend pe generalul seu Nebuzar-Adan, acesta aprinse templul și întreaga cetate a Ierusalimului ducend multă gloată în robie (588). David n'a fost pe vremea aceasta, și deci nu poate fi el autorul, mai știind și că psalmul s'a scris după întoarcerea din robie. De bună seamă să-l fi compus vre-un preot sau levit dintre cei re'ntorși, în semn de aducere aminte de cele suferite în captivitatea babilonică.

După cele premise am puté începe aretând scopul cântării acestui psalm în cele 3 Dumineci pregătitoare ale postului, dar' aflu mai nainte de necesară esplicarea acestui psalm. Cunoscând înțelesul psalmului, ușor vom conchide la scopul cântării lui în biserica noastră și vom puté ști și folosul religios-moral ce-l esercită asupra eredincioșilor nostri.

Traducerea alesandrină după care s'au făcut și traducerile noastre nu corêspunde de ori-

ginalului evreesc. Profit deci de ocaziune pentru a areta primul text românesc al acestui psalm tradus din evreește de eruditul bărbat réposat Izidor cav. de Onciul, în »*Cartea Psalmilor*« pag. 471.

1. La rîurile Babiloniei am șezut și am plâns, când ni-am adus aminte de Sion.

2. De sălcile cari sunt în mijlocul ei, am aninat ceterile noastre.

3. Când acolo au cerut dela noi cei-ce ne-au dus prinși cuvinte de cântare, și asupritorii nostri bucurie. Cântați-ne noué din cântările Sionului.

4. Cum să cântăm cântarea lui Iehova, în pămênt străin.

5. De voi uita de tine Ierusalime, uite dreapta mea.

6. Să se lipească limba mea de ceriul gurii mele, dacă nu-mi voi aduce aminte de tine, dacă nu voi ridica Ierusalimul, peste culmea bucuriei mele.

7. Adu-ți aminte Iehova de fiii Edomului de ziua Ierusalimului, cari ziceau: dărîmați, dăi rîmați, până la temelie într'insul.

8. Fiia Babilonului devăstătoare, ferice de cel ce-ți va rêsplăți faptele cari ni-ai făcut tu noaué.

9. Ferice de acela, care va apuca și va sfêrîma pruncii tîi de stîncă.

Aceasta este prima traducere românească după original, care dacă se compară cu septuaginta difere. În tot casul aceasta e mai bună decât traducerea noastră făcută după cea alesandrină. Tălcuirea psalmului „La rîul Vavilonului“ e următoarea:

Ad. 1. La coustruirea templelor sau sinagogelor, căutau Evreii a le clădi mai vêtos pe lângă ape, spre a puté cu ușurință îndepliní cele prescise de legea mozaică cu privire la spălare. În Babilon (Babel, Vavilon) sunt mai multe rîuri, dintre cari cele mai de frunte au fost și sunt Tigrlul și Eufratul, deci la aceste doué se adunau și plîngeau Evreii aducendú-și aminte de Sion, adică de templu, de Ierusalim și peste tot de starea fericită în țeara lor, precum și de încetarea cultului evreiesc.

Ad. 2. Știm că sălcile cresc mai ales pe lângă ape, deci în sălcile crescute pe lângă rîurile cetății Babilon, cari erau în mijlocul ei, au aninat Evreii instrumentele lor; în semn de jale și durere le-a depus. La ocaziuni de bucurie cântau Evreii din ceterê (chimvale, evreește chinnor). În robie, ne mai putend fi vorba despre bucurie, au abzis de ele (instrumente) aninându-le în sălcile Babelului.

Ad. 3. Asupritorii babiloneni văzând, că Evreii pentru soartea amară ce i-au ajuns au de-
pus lira, i-au provocat în batjocură să le cânte
cântări cu gura, din cântările cultului divin din
Ierusalim, prin care provocare au voit să poten-
teze tot mai mult durerea și jalea Evreilor robiți.

Ad. 4. Poporul răspunde la provocarea de
sus, că cântarea lui Iehova nu este iertat să se
cânte în pământ străin. Cântările sfinte, consfin-
țite lui Dumnezeu numai în templu sunt a
se cânta; căci de le-am cânta într'alt loc, și mai
ales în robie, cinstind pe asupritorii noștri, în
acel cas ne-am lăpêda de Domnul spurcând cul-
tul său.

Ad. 5. De voiu cânta cântări de bucurie în
robie, dovedesc, că am uitat de tiné Ierusalime,
de soartea ta. Și de voiu face aceasta, ajungă-mă
pedeapsa lui Iehova, ca mâna dreaptă a mea să
uite, să nu mai știe mișca coardele instrumen-
telor noastre.

Ad. 6. În legătură cu versul de sus, care
pentru instrument ar cânta cu gura cântări de
bucurie în țară străină și mai ales fiind în robie,
pentru acel cas, limba să se lipească de ceriul
gurii, ca nici odată să nu mai poată cânta vre-o
cântare.

Ad. 7. Fiii Edonului își trag orginea din
Isav, care a fost geamên cu Iacob, deci un po-
por din viță evreiască. Edoniții au fost dușmani
neîmpăcați ai Evreilor cari aliându-se cu Chal-
deii s'au răscolat contra Ierusalimului și au în-
demnat pe Chaldei, ca să derîme toată cetatea
Ierusalimului. Pentru aceasta roagă pe Iehova, ca
să-și aducă aminte de ei și să le răsplătească
fapta lor tirană. Sub ziua Ierusalimului, are a se
înțelege ziua dărîmării cetății.

Ad. 8. Fiica Babilonului (Babelului, Vavilo-
nului) sunt locuitorii orașului Babilon. Le zice
„devăstători,” pentru-că imperiul chaldeo-babilo-
nic a supus multe țeri și a dărîmat sau devastat
multe cetăți. »Faptele cari ne-ai făcut noauă,«
adeacă ai surpat imperiul Iuda și au dărîmat Ie-
rusalimul ducând mulțime de suflete în robie.

Ad. 9. Acest vers vorbește despre pedepsele
cari se aplicau locuitorilor unei cetăți când se
robia de către dușmani, ca: uciderea cu petri,
tăierea capului, sugrumarea și altele.

(Va urma)

Arad, 5/18 Martie 1903.

Ioan Nicorescu.

Hârtii vechi din Archiva Statului (Archiva Locumtenențială)

Comunicate de *Dr. G. Alecsici.*

(3) Seine k. k. Majestät haben den, bey der Griechisch
ünirten, und nich ünirten Geistlichkeit hie und da beste-
henden Gebraüch, vermög welchen die Kranken in die
Kirche gebracht und dort über selbe Gebete, Segen,
besonders aber die Evangelien abgelesen werden, auf-
gehoben, und diesen bisherigen Miszbraüch allgemein
verboten, mit der beygeleg'ten Erklärung, dass das Geb-
et, welches die Priester für die Kranken verrichten,
keineswegs als ein Miszbraüch angesehen würde, mithin
diese auch ferners für die Kranke in ihren Wohnungen
wenn sie ihnen die Sakramente aüsspenden, derley
Gebete verrichten können, jedoch keinen Kranken mehr
in die Kirche, vorzüglich wegen der für sie sowohl,
als auch für andere daraus zü entsbetender Gefahr
Anstechung, und der dem Gottesdienste dadurch züge-
henden Ünordnung, bringen lassen sollen.

Welche allerhöchste Entschliessung diesem Komitat
zür nöthigen Wissenschaft, und genaüester Handhabung
eröfnet wird.

Ex Consilio Regio Locumtenentiali Hungarico
Ofen den 27 August 1787.

Es haben Seine k. k. Majestät in Erfahrung ge-
bracht, dass mehrere Griechisch nicht ünirte Geistliche
im Lande herumwandern, von dem Volke ünter dem
Vorwande einiger demselben überlassenden geweihten
Sachen Geld erpressen, ins türchische Gebieth will-
kürlich übertreten, und daselbet die Weiche erhalten.

Um also diesem Ünfüg alles Ernstes zü steüren,
wird diesem Komitat im allerhöchsten Ramen aufge-
tragen, mit Strenge und Sorgfalt daraüf halten zü las-
sen, dass diesen Geistlichen, derley herumwandern,

Majestatea Sa ces. reg. a șters niște obiceiuri, ce
se aflau pe ici-colea la preoții uniți și neuniți, în în-
telesul cărora bolnavii se duceau la biserică și asupra
lor acolo se ceteau rugăciuni, binecuvântări, dar mai
ales Evanghelii, totodată a oprit acest abus, cu alātu-
rata expresie, că rugăciunile spuse pentru bolnavi nu
vor fi considerate de abus, prin urmare aceste și de
acî înainte se pot face, dar în locuința bolnavilor; și
nu mai pot fi aduși de fel în biserică, mai ales din
pricina, că atât dinșii, cât și cercetătorii bisericeii pot
fi inficiați de boală, cât și pentru încungurarea dis-
ordinei la slujba divină.

Care preatnalt rescript vi-se aduce la cunoștință
și spre strictă acomodare.

Cin consiliul unguresc locotenențial.

Buda, 27 August 1787.

Majestatea Sa ces. reg. a observat, că mai mulți
preoți de ritul grecesc neunit colindă prin țară, și că
store dela popor hani sub pretextul unor lucruri sfințite
și lăsate pe ei și cu banii trec în provinciile turcești
și tot acolo primesc sfințirea.

Pentru a împedeca acest abus și ori-ce urmare
serioasă, se aduce acestui comitat la cunoștință, ca să
grijască strict și cu mare băgare de seamă, ca acestor
preoți să nu li-se permită la nici un cas, ca să co-

Ged erpressen, und Übertretung in die Turkey auß keine Art gestatten werde.

Welche allerhöchste Entschüssung unter einen auch allen Griechisch nicht unirten Diäzesanen mit dem Beysasz kund gemacht wird, dasz für die Zukünft kein auswärts geweihter Geistlieher, zur Seelsorge der Function zugelassen werde.

Ex Consilio Regio Locumtenentiali Hungarico;

Ofen, den 9 Oktober 1787.

Es ist in Erfahrung gebracht worden, dass von Seiten der griechisch nicht unirten Geistlichkeit in der Abnahm de Stollgebühren wider die allerhöchst bestehende Bestimmung Excessen ausgeübt worden.

Dem Komitat wird daher auf allerhöchste Veranlassung anmit aufgetragen, allen derley Unfugen bestmöglichst zu steuern, in vorkommenden spezifischen Fällen in so ferne die Abhilfe durch das Komitat nicht verschafft werden könnte, selbe hieher anzuzeigen, vor allen aber kraft der allerhöchsten Resolution bey dergleichen Excessen des griechisch nicht unirten Geistlichkeit sich an den betreffenden Diäzesan Bischof zu wenden.

Ex Consilio Regio Locumtenentiali Hungarico.

Ofen den 12 Eebruari 1788.

Pe timpul războiului cu Turcii s'a trimis tuturor confesiunilor următorul circular:

„Circular — Schreiben. Seine Majestät haben zu erkennen gegeben, dass auch die nicht unirten Griechen, dann die zweyerley protestantischen Gemeinden, und selbst die Juden an den öffentlichen Kriegsgebettern auf so lange als der Krieg dauern wird, nach ihrer Art Theil zu nehmen haben.

Ofen, den 22 Febrnari 1788.“

*Karl Graf Zichy m. p.
Johann v. Michalkovich m. p.*

Seine Majestät haben allergnädigst zu entschliessen geruhet, dass für jene Pfarren, die von ihren pfarrlichen Einkünften nicht mehr, den 150 fl. als die alten Pfarrer von jeder bestimmte Kongrua beziehen, die, die Pfarrer von ihren pfarrlichen Grundstücken treffende Ausmessungs-Unkosten, aus dem Religionsfond bestritten werden sollen

Gleichwie demnach diese allerhöchste Entschliessung bereits sämtlichen Herrn diäzesanen bekannt gemacht worden ist, eben so wird selbe auch ihm Komitate zur nöthigen Wissenschaft hiemt eröffnet.

Karl Graft Zichy m. p.

Ex Consilio Regio Locumtenentiali Hungarico.

Ofen, den 17 September 1788.

Nach der Vorschrift des 7-ten Punkte des höchsten im Jahr 1779. kund gemachten Erläuterungs-Rescripts, müssen die Rechnungen über das Vermögen der griechisch nicht unirten Kirchen alljährlich durch den betreffenden Protopopen, und durch einen Komitats, oder Grundobrigkeitsbeamten von den bestellten Kirchenvätern abgenommen, von den Abgeordneten, dann von den Kirchenvätern unterschrieben, ein Exemplar davon bey den Kirchenvätern belassen, das andere aber dem Diäzesan-Consistorio eingehändiget, und bey der Abname, und Legung sothauer Rechnungen, auch das über die Geräthschaften verfaszte Inventarium revidiret, und in dasselbe der sich mittlerzeit ergebende Zuwachs, oder Abgang eingetragen werden.

Da aber die Anzeige anher gemacht worden ist, dass derley Rechnungen für das verflossene Jahr 1788 noch nicht verfasst, und gefolget worden seyen,

linde prin țară și să stoarcă bani sau să treacă în Turcia.

Care rescript preainalt totdeodată să se aducă și la cunoștința diecesanilor cu observarea, că nici un preot sfințit în străinătate nu va fi admis la funcțiunea de a îngrijii sufletele credincioșilor.

*Din consiliul regesc unguresc locotenențial,
Buda, 9 Octomvrie 1787.*

Din partea Majestății Sale ces. regești s'a observat, că la stringerea stolelor preoțești din partea preoțimei de rital grecesc neunit se fac în contra poruncei preainalte excese.

La ordinul preainalt se dă poruncă, ca în cât numai se poate, să se pună capăt tuturor acestor abuzuri, ear dacă în casuri specifice, ce s'ar ivi în viitor, nu s'ar putea da ajutor de către comitat, aceste să se arate aici, dar înainte de toate în înțelesul acestei rezoluțiunii inalte, la excese de aceste ale preoțimei grecești neunite să se adreseze respectivilor diecesani competenți.

Din consiliul regesc unguresc locotenențial.

Buda, 12 Februar 1787.

„Scrisoare circulară“. Majestatea Sa aduce la cunoștință, că și Grecii neuniți, precum și cele două confesiuni protestante, ba și Jidovii chiar, până va dura războiul să ia parte la rugăciunile publice fiecare după rital său propriu.

Buda, 22 Februarie 1788.

*Contele Carol Zichy m. p.
Ioan de Michalkovich m. p.*

Majestate Sa a decis preagrațios, că preoții, cari din venitele lor preoțești nu au mai mult decât cei 150 floreni ca și preoții vechi din statorita congruă, cari prooți le au din respectivele lor fonduri preoțești, să li se dea întregire din fondul religionar.

Asemenea după ce aceasta preainaltă rezoluțiune a Majestății Sale s'a făcut cunoscută cu grabă tuturor diecesanilor, asemenea să se aducă la cuvenita cunoștință și comitatelor spre orientare.

Contele Carol Zichy m. p.

*Din Consiliul regesc-unguresc locotenențial.
Buda, 17 Septembrie 1788.*

După prescripțiunea punctului 7 din preainaltul rescript publicat în anul 1779 trebuie să se facă în fiecare an socoata averilor bisericilor grecești neunite și adecă prin respectivii protopopi și prin o superioritate comitatensă sau de pământ, să fie luate dela preoți, să fie subscribe prin părinții bisericesti și reprezentanți, ear un exemplar din aceste să se depună la părinții bisericesti, altul să se trimită diecesanilor sau consistoriilor și la primire să se revidieze și socoata despre unelte și inventar și să se ia notă și despre creșterea sau scăderea acestora în decursul vremii.

Deoarece însă arătare s'a facut deja mai nainte și pentrucă socoată să se trimită pentru anul decurs 1788 și pentruca să se conducă și implinească.

So wird das Komitat sogleich die nöthige Fürkehrung treffen, dasz die rückständigen Rechnungen über das Vermögen der griechisch nicht unirten Kirchen nach der Vorschrift des angerohenen 7-ten Punktes des Erläuterungs-Rescripts ehebaldigst verfasst, revidiret, und censuriret werden.

Ofen, den 19, September 1788.

CRONICA.

* *Pentru fondul de ajutorare al elevilor dela Seminarul diecesan rom. gr. or. din Arad*, s'au adunat următoarele sume:

Colecta Nr. 441 dela oficiul parochial din Diosig prin colectantul Ioan Pantoș, preot: Dela mai mulți credincioși din B.-Diosig 2 cor. De tot 2 cor.

Colecta Nr. 518 dela oficiul parochial din Sarand prin colectantul Mihail Iacob: Mihail Iacob, inv. 2 cor.; Bode Flore 10 fil.; Chirila Mihaiu 20 fil.; Boțiu Simion 10 fil.; Merce Todor 20 fil.; Mascașu Flore 20 fil.; Popa Todor 20 fil.; Triffa Vasilie 20 fil.; Triffa Gligor 20 fil.; Birău Toma 10 fil.; Porcariu Simion 8 fil.; Trifa Lazar 20 fil.; Porkár Simion 20 fil.; Merce Vasilie (al Ili) 20 fil.; Patroc Iacob 20 fil.; Merce Ilie 20 fil.; Merce Vasilie (a Tomi) 20 fil.; Rugan Flore 20 fil. De tot 4 cor. 98 fil.

Colecta Nr. 517 dela oficiul parochial din Săcădat prin colectantul Teodor Tărău, preot: Teodor Tărău, preot 2 cor. 28 fil.; Stefan Popovici, inv. 1 cor.; Schvarcz Ferencz, szjő 50 fil.; Hodișan Nuț 20 fil.; Bonta Teodor 40 fil.; Sime Vasilie 20 fil.; Mateiu Flore 10 fil.; Sime Mitru 10 fil.; Nicoruț Ioan 40 fil.; Pap Augustin 20 fil.; Mascaș Ioan 20 fil.; Bondor Gavril 20 fil.; Sime Mitru 20 fil.; Sărac Nicoară 10 fil.; Hodișan Teodor 10 fil.; Hodișan Nicoară 10 fil.; Hodișan Mihaiu 4 fil.; Sime Florian, econom 1 cor.; Péter Sándor 20 fil.; Dulca Floare 20 fil.; Vasilie Malița 10 fil.; Musca Pavel 40 fil.; Sime George 10 fil.; Hodișan Mitru 20 fil.; Sime Pavel 20 fil.; Iovan Pavel 20 fil.; Copil Flore 20 fil.; Sime Mihaiu 10 fil.; Marc Ioan 20 fil.; Hodișan On 20 fil.; Bondar Gafie 20 fil.; Popovits Gizela, inv. 0 fil. De tot 10 cor. 2 fil.

Colecta Nr. 267 dela oficiul parochial din Remetea-luncă prin colectantul Mihaiu Zsurma, preot: Comuna bis. rom. gr.-or. din Remetea-luncă 11 cor.; Mihaiu Zsurma, preot 4 cor.; D-șoara Ana Jurma 2 cor.; Samson Lugojan, inv. 1 cor. De tot 18 cor.

Colecta Nr. 263 dela oficiul parochial din Pădurani prin colectantul Mihail Zsurma, adm. parochial: Comuna bis. rom. ort. din Pădurani 2 cor.; Mihai Zsurma, adm. parochial 1 cor. De tot 3 cor.

Colecta Nr. 31 dela oficiul parochial din Pilulmare prin colectantul Mihaiu Rațiu, preot: George Petrovici, preot 2 cor.; Ioan Goldiș 2 cor.; Paul Tripon 2 cor.; Mitru Lupaș 20 fil.; Stefan Leucuța, inv. 2 cor.; Petru Moț, epitrop 1 cor.; Nicolae Moț 20 fil.; Nan Teodor 20 fil.; Mihaiu Rațiu 10 cor.; Cu tasul la sêrb. Crăciunului 1 cor.; Comuna bis. rom. gr.-or. din Pilulmare 20 cor. De tot 40 cor. 60 fil.

Colecta Nr. 533 dela oficiul parochial din Bicaciu prin colectantul Stefan Zsurcuțiu, preot: Comuna bis. gr.-or. rom. din Bicaciu 2 cor.; Stefan Zsurcuțu, preot 2 cor. De tot 4 cor.

Colecta Nr. 551 dela oficiul parochial din Micherechiu prin colectantul Nicolae Rocsin, protop.: Comuna bis. gr.-or. rom. din Micherechiu 5 cor. De tot 5 cor.

Va afla fiecare comitat respectiv potrivit ocazie, de a trimite încurând restanțele socoții despre averile bisericilor grecești numite așa după cum se prescrie în punctul 7 susamintit redactându-le revidiindu-le și censurându-le cât de cu grabă.

Buda, 19 Septembrie 1788.

Colecta Nr. 537 dela oficiul parochial din S. Criștor prin colectantul Nicolae Rocsin adm. parochial: Comuna bis. gr. or. rom. din S. Criștor 2 cor. De tot 2 coroane.

Colecta Nr. 530 dela oficiul protopopesc din Micherechiu prin colectantul Nicolae Rocsin, protopop: Nicolae Rocsin, protop. 10 cor. De tot 10 cor.

A încurs pe aceste 10 colecte suma de 99 cor. 60 fil.

Suma intrată până aci	1315 „ 45 „
La olaltă	1415 cor. 05 fil.

* *„Activitatea“* din Orăștie, care apare sub șef-redacțiunea d-lui *Dr. Aurel Muntean* și sub responsabilitatea d-lui Laurian Bercian, are calitatea de a se redacta în întregime cu foarfecă, — afară de invectivele ce se aduc în acel »ziar« unor fruntași români, mai ales din Arad și Orăștie, cari invective întotdeauna sunt *originale* (și apar une-ori simultan și în »Controla« din Timișoara).

Dar' aceasta la urma urmelor pe noi nu ne privește și de aceea nici nu am zis nici un cuvânt până acuma. Fiecare cu priceperea și după inima lui!

Protestăm însă, contra lipsei de scrupul a *„Activității“*, când vedem, că în Nr. 10 dela 19 Martie reproduce în întregime, pe pagina 1, ca articol de forță, articolul publicat în *„Biserica și Școala:“* »George Șincai de Șinca,« fără absolut nici o schimbare și fără a indica de unde e forfecat articolul.

Și aceasta o face *„Activitatea“* în același număr, în care publică și un articol unde redactorul responsabil al *„Bisericii și Școlii,«* C. Sa dl R. Ciorogariu e numit plagiator, etc.; în același număr în care *„Activitatea“* raportează cetitorilor săi cu totul contrarul dela ceea-ce s'a petrecut la Tribunalul din Timișoara, în procesul în care E. Măglaș a fost condamnat pentru calomnie și vătămare de onoare, pentru cele scrise contra C. Sale d-lui R. Ciorogariu.

Eată ce ziar e *„Activitatea«* și ce oameni de *»bună credință«* sunt diriguitorii ei!

S.

* *In școala de surdo-muți din Arad*, de sub direcțiunea d-lui *Elias Iacob*, se vor primi pe anul școlar 1903-4, copii de 7—10 ani, în clasa I. Cererile pentru primire și pentru eventual ajutor, sunt a se adrese comisiunii de supraveghere (felügyelő-bizottság) și a se trimite, cel mult până la 15 Aprilie direcțiunii școlii (Arad sz. k. város siket-néma isko-

lájának igazgatósága) de unde se pot primi informațiuni mai amănunțite.

* **Cărți noi.** S'au primit la Redacție următoarele cărți:

Christof Schmid: *Frații Brădescu*, povestire localizată de Silvestru Danilescu. Edit. Ciurcu-Brasov. pp. 64. — Prețul 30 fil.

Ezecutorul, comedie într'un act, traducere după A. E. de Alex. Țințariu. Biblioteca, Teatrală Tip. Ciurcu-Brasov. Prețul 40 fil.

Raportul anual al societății de lectură (*Petru Maior* din Budapesta, pe anul administrativ 1901—2.

Concurs.

Cu provocare la conlusul Ven. Consistor Orădan dela 30 Decemvrie 1902 Nr. 853 B. pentru indeplinirea definitivă a parohiei vacante de cl. III-a **Dușești** protopopiatul Beiușului se escrie concurs cu termen de alegere pe ziua de „**Bunavestire**“ **25 Martie st. v. a. c.** pe lângă următoarea dotațiune: a) Casa parochială cu 2 chilii și grădină. b) 16 holde pământ parochial, arător și fânaț; c) dela toată casa câte una măsură de cucuruz și una zi de lucru; d) stolele dela toate funcțiunile obveninde, — ear dela Inaltul Guvern întregirea satorită pentru aceasta parochie 216 cor. 62 fileri.

Doritorii ce vor reflecta la aceasta parochie au a-și trimite recursele ajustate conform regulamentului pentru parohii la oficiul protopresb. în Răbăgani (Robogány), până inclusive la **23 Martie a. c.** și a se presenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în biserică din Dușești spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Din ședința comitetului parochial din Dușești ținută la **23 Februarie, (8 Martie) 1903.**

Ioan Corbutiu,
preot adm.

Valerie Chiș,
notar.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine **ELIE MOGA**, protopresb. Beiușului.

—□—

2—3

Conform ordinului Ven. Consistor eparchial de sub Nr. 7656/902 prin aceasta se escrie concurs pentru indeplinirea parohiei vacante de clasa I. din **Mândruloc** cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala.“

Emolumentele incopiate cu acest post, ce cad în folosirea preotului, sunt următoarele:

1. Una sesiune pământ estravilan completată cu 7 grădini supletoare (curechiște, crumpiște și fânață) toate în mărime de 31369/1600 jugere catastrale; 2. Competința de pășune estradată la această sesiune sub folos de arat în estensiune de 17.464/1000 jugere clasificate; 3. Un intravilan parochial în mărime de 1 juger catastral; 4. Birul dela 280 case și anume dela posesorii de casă și pământ una măsură bucate, ear dela jeleri 1 coroană în bani de flecare casă; 5. Venitele ștolare dela botezuri, cununii și înmormentări după usul local.

Toate aceste computeate dând venitul anual circumscris în §. 4 lit. a) din Regulamentul pentru parohii, recurenții vor instrua recursele lor conform § 15 lit. a) tot din citatul Regulament. Recursele ajustate astfel se vor înainta P. O. D. Vasilie Beleş, proropop în Arad, adresate însă comitetului parochial din Mândruloc. Reflectanții la această parochie sunt

obligăți în timpul concursual a se presenta în sf. biserică din Mândruloc pentru a-și arăta desteritatea în cântările și oratoriile bisericesti.

Mândruloc, din ședința comitetului parochial ținută la 18 Ianuarie (10 Februarie) 903.

Alexandru Bozgan,
notar.

Paul Milovan,
președinte.

În conțelegere cu mine: **VASILIE BELEȘ**, protopop.
—□— 3—3

Devenind vacantă parochia din **Zărand** (protodresbiteratul Ienopolei) se escrie concurs cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.“

Beneficiul anual se compune: 1) Folosirea unei sesiuni de pământ; 2) 800 cor., bani gata din cassa culturală solvinzi în rate trei lunare ca răscumpărare de bir și stole reduse; 3) întregirea stabilită și asigănată din partea inaltului guvern pe temeiul coalelor de fasiune ale părintelui Vasilie Olariu, asigură un venit curat de cel puțin 1600 cor., deci parochia este de clasa primă; cu toate aceste în cas când nu s'ar presenta recurenții de clasa primă în număr prescris de lege se vor lua în candidare și cu ecalificațiune de clasa a doua.

Recurenții vor avea a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică din loc cu observarea §-lui 18 din Regulamentul pentru parohii spre a-și arăta desteritatea în cele rituale, în cântări și în oratorii, cei ce vor documenta că posed desteritatea de a înființa și conduce cor vocal, vor fi preferiți.

Zărand, în 6/19 Februarie 1903.

Aurel Iancu,
paroch preș. comit. par.

David Balint,
inv. not comit. par.

În conțelegere cu mine: **CONSTANTIN GURBAN**. protopresbiter.

—□—

3—3

Licitațiuni minuende.

Pentru acoperirea cu tinichea (pleh) a bisericeii, pentru vâpsirea turnului, și pentru aurirea crucilor de pe turnul și altarul bisericeii, se escrie concurs cu prețul de esclamară 1549 cor. 50 fil.

Terminul licitațiunei e fixat pe 16/29 Martie a. c. la 10 ore dimineața.

Măestrii doritori de a întreprinde aceste lucrări se avisează a fi provăzuți cu vadiul de 10%.

Topolovețul-mare, în 2 Martie 1903.

Comitetul parochial.

—□—

1—3

Pe basa inaltei dispozețiuni a Veneratului Consistor gr. or. rom. din Arad de sub Nr. 5866/1902 se publică licitațiune minuendă pentru renovarea sfintei bisericeii și acoperirea turnului cu tinichea galvanisată (galvanisirtes Zinkblech) din comuna **Pesac** tractul B.-Comloș cu preț de esclamară 2756 cor.

Preliminarul de spese, precum și condițiunile se pot vedea la oficiul parochial.

Licitațiunea se va ținea Duminecă la **23 Martie (5 Aprilie) a. c.** în Pesac la două ore d. a. în școală ear licitanții au a depune 10% vadiu nainte de licitare.

Andrei Fizeșianu
paroch.

Andrei Mih. Bogdan,
preș. com. par.

—□—

1—3